

Za one koji gledaju u budućnost i okreću se na zapad:

Austrijski podaci – standardi s kojima se možemo uspoređivati

Uzgoj, selekcija i genetsko unaprjeđenje stalno je uspoređivanje: životinja međusobno, uzgajatelja međusobno, udruga, regija, zemalja... Uspoređivanje i vrednovanje te odabir od najboljega najbolje – temelji su kontinuiranog uzgojnog napretka.

Trebamo li se uspoređivati s austrijskim uzgojem – za one koje to zanima, evo nekih podataka:

Austrija je imala u 2012. godini sveukupno 401.263 krava svih pasmina u kontroli mliječnosti u sveukupno 22.359 stada – prosječno je to **18 krava u stadu**. Matičnih krava simentalске (**Fleckvieh**) pasmine u kontroli mliječnosti je 279.691 u stadima 16.056 uzgajatelja (prosječno **17,4**).

Prosječna proizvodnja **svih** matičnih Fleckvieh **krava**:

7.073 kg – **4,15** %m – **3,43** %p 535 kg M+P

Prosječna proizvodnja matičnih Fleckvieh **prvotelki**:

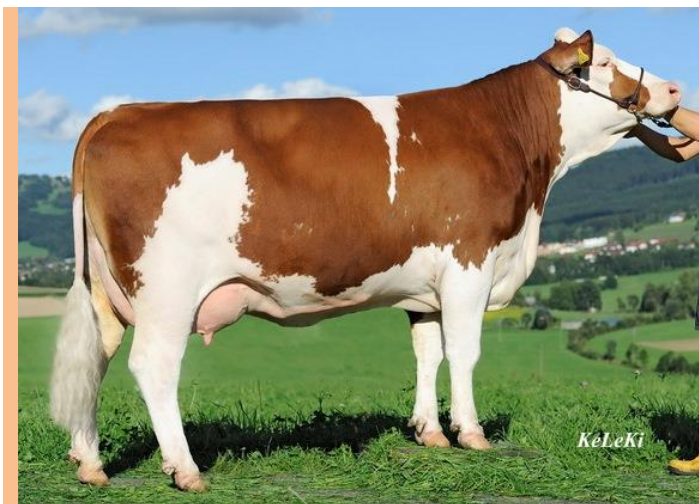
6.419 kg – **4,13** %m – **3,40** %p 483 kg M+P

Dakle, prosječna austrijska prvotelka dosegne u vrhu laktacije 25-26 kg mlijeka / dan., a sve ostale starije krave u prosjeku 34-35 kg / dan. To bi mogao biti i orijentir za naše dobre uzgajatelje kad procjenjuju i uspoređuju svoje krave prije službenog zaključenja laktacija.

Prosječni rezultati krava	2012.	1997.
Mlijeko (kg) sve HB krave	7.073	5.231
M+P kg	535	396
Dugovječnost krava (god.)	3,81	3,92
Broj teljenja	3,97	4,03
Starost kod izlučenja (god.)	6,29	6,54
Dob kod prvog teljenja (mj.)	29,9	30,9
Životna proizvodnja (M kg)	26.773	19.904
Međutelidbeni raspon (dana)	391,4	393,5
Non-return-rate-90 (%)	61,7	69,4
Br. somatskih stanica (tisuća)	190,6	188,8

Vrlo zanimljivi podaci za sve one koji nisu sigurni u kojem smjeru ide taj uzgoj: vidljivo je da se proizvodnja značajno povećala u proteklih 15 godina, a najočitija je razlika u ukupnoj životnoj proizvodnji prosječne austrijske Fleckvieh-krave = 35%-tno povećanje. Broj teljenja je ostao gotovo isti, kao i MTR i broj somatskih stanica. Dakle, današnje krave su značajno efikasnije u odnosu na one od prije 15 godina. Povećanu pažnju svakako treba posvećivati plodnosti.

Prosječan **indeks osjemenjivanja je 1,94**. Dakle, da bi krava ostala bređa potrebna su u prosjeku gotovo 2 osjemenjivanja – na tom području ima puno prostora za poboljšanja.

Moderna mlada bikovska majka

Poželjan tip krave u starijoj dobi (64.000 kg mlijeka do sada)

Sustav uzgoja u Austriji organiziran je na rel. malim gospodarstvima (prosjek 18 krava u stadu) i evidentno daje sjajne rezultate

Remontu stada, selekciji na ženskoj strani posvećuje se velika pažnja:

Razlozi izlučenja krava	%
Plodnost (neplodnost)	23,7
Prodaja za uzgoj	17,0
Ostali razlozi	15,9
Bolesti vimena	14,0
Starost	7,7
Bolesti papaka i nogu	7,6
Slaba proizvodnja	7,0
Metabolički poremećaji	2,8
Loš protok mlijeka	1,2
Zarazne bolesti	1,0

Svaka šesta „izlučena“ krava prodaje se za daljnji uzgoj drugom uzgajatelju – vrlo važan podatak

Savjesno praćenje svih podataka pa tako i o **tijeku teljenja** jako je važno u testiranju bikova:

Težina teljenja ocjenjuje se na skali 1-5:

1. Lagano teljenje (bez pomoći čovjeka)
2. Normalno teljenje (uz laganu pomoć jedne osobe)
3. Teško teljenje (pomoć više osoba ili mehaničke sprave)
4. Carski rez
5. Embriotomija (rezanje teleta)

Mrtvo oteljeno tele je i ono koje ugine unutar 48 sati od poroda.

AT-Fleckvieh u 2012.	1.-telke	sve krave
Teških teljenja %	5,91	3,41
Mrtvo-oteljene teladi %	4,89	3,87

Od ukupno 628.057 osjemenjivanja Fleckvieh bikovima, 35% je osjemenjivanja mladim bikovima (genomski testiranim), a prvotelke (krave nakon prvog teljenja) se u **69,2%** slučajeva osjemenjuju mladim bikovima.

BIKOVSKJE MAJKE:

Prosječne uzgojne vrijednosti bikovskih majki (1.495 krava u 2012.):

GZW	MW	Mkg	m%	p%
120,0	117,2	+633	-0,07	-0,01

Prosječna proizvodnja bikovskih majki (1.495 krava u 2012.):

lakt.	Mkg	m%	p%	M+P kg
2,9	9.366	4,20	3,54	723

Najčešći očevi krava koje su promovirane u bikovske majke (BM):

Ime oca bikovskih majki	br. BM	%
VANSTEIN	236	15,8
WEINOLD	158	10,6
GS RAU	88	5,9
WAL	56	3,7
MANITOBA	44	2,9

Prosječne uzgojne vrijednosti bikova u korištenju (sva osjemenjivanja):

Skupina bikova	Broj UO	GZW	MW	FW	FIT	Mlijeko kg	mast %	prot. %	okvir	miš.	noge	vime
Mladi - genomski test. bikovi	226.772	130,1	121,6	106,4	118,2	+816	-0,08	-0,02	105,6	100,3	107,3	113,6
Stariji - progeno test. bikovi	362.326	126,5	118,2	104,9	115,2	+709	-0,06	+0,01	104,7	101,1	109,6	111,0

Bikovi s najvećim brojem kćeri u Austriji do sada:

Ime bika	godiste	otac / m.otac	ukupno kćeri	živih kćeri	ukupno sinova	indeks dugovječnosti
GS DIONIS	1997	GS Didi / GS Moras	38.028	19.086	44	108
RUMBA	1995	Ralbo / Harko	32.687	4.304	32	103
RESS	1996	Renger / Streitl	29.738	7.361	21	108
WEINOLD	1999	Weinox / Renold	29.426	13.509	40	103
VANSTEIN	2000	Randy / GS Malf	23.822	14.946	41	114
STRELLER	1994	Strell / Bary	20.291	1.852	14	106
GS RUMGO	2002	Rumba / Stego	19.966	15.724	14	117
HUPSOL	2003	Humid / Romen	18.871	13.451	13	132
MORELLO	1977	Mario / Golf	18.634	37	66	99
WAL	1999	GS Waxin / GS Malf	18.142	11.296	6	120

Izuzetno važna aktivnost: prikazivanje **kolekcija kćeri** bikova

Izložbe potiču uzgajateljski **motiv** i unaprijeđuju **prodaju** stoke

Testiranja bikova, ocjene eksterijera i izložbe služe primarno uzgajateljima – rezultat: Austrija izvozi rasplodnu stoku u 32 zemlje

prosječna visina križa prvotelki **143,5 cm**

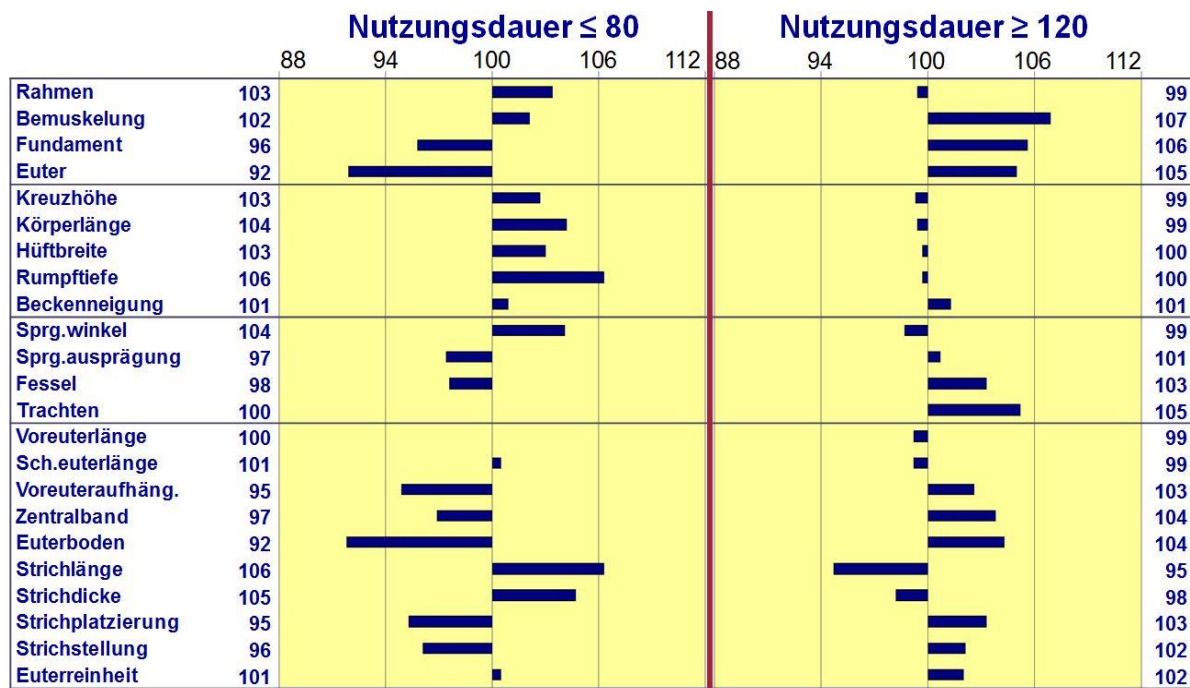
prosječan protok mlijeka (u 1. lakt.) **2,28 kg/min**

Ocjenjivanje **EKSTERIJERA** i veza s **DUGOVJEČNOSTI**:

Svojstvo dugovječnosti (*ND = Nutzungsdauer*) jako je važno u modernom uzgoju goveda, a u Fleckvieh uzgoju nedavno je unaprijeđen izračun uzgojnih vrijednosti bikova za ovo svojstvo. Kod mladih bikova, čije su kćeri tek započele proizvodnju, u izračunu uzgojnih vrijednosti za dugovječnost koriste se i pomoćna svojstva koja imaju s njom genetsku korelaciju (vezu, raspon 0,0-1,0). To su svojstva na koja svakako treba pripaziti i kod svakodnevnog odabira bikova za UO:

Svojstvo	Gen. korelacija s dugovječnosti
Perzistencija laktacije	+0,31
Plodnost kćeri	+0,26
Mrtvo-oteljena telad kćeri	+0,21
Br. somatskih stanica	+0,32
Širina trupa	-0,13
Dubina prsa	-0,28
Mišićavost	+0,15
Noge	+0,36
Vime	+0,39

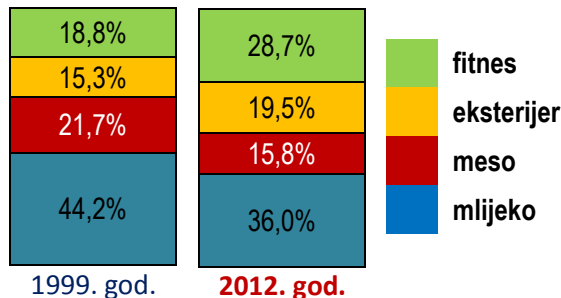
Najčvršću genetsku povezanost s osobinom dugovječnosti imaju osobine **vimena, nogu**, broj somatskih stanica te perzistencija laktacije i plodnosti kćeri bika. Već duže je poznato da veliki okviri životinja nisu poželjni za dugovječnost. Naprotiv, srednji okvir pokazao se idealan. Kako osobine eksterijera imaju veze s dugovječnosti prikazuje jasna razlika prosječnih UV eksterijera bikova s najmanjim (<80) i najvećim indeksom dugovječnosti (>120). **Vidi grafikon !**

Za pomoć u prijevodu pogledajte u glavnom meniju stranice: [Stručni savjeti / indeksi prijevod](#)

Uzgojni ciljevi **UZGAJATELJA:**

Sustav koji radi na genetskom unaprjeđenju u Austriji svakih 10-ak godina provede temeljitu analizu viđenja i stavova uzgajatelja o glavnim uzgojnim temama. Zanimljivo je vidjeti promjene u uzgojnim ciljevima u zadnjih 13 godina onako kako ih definiraju sami Fleckvieh-uzgajatelji u Austriji (anketirano je nekoliko tisuća uzgajatelja):

Zanimljivo je da uzgajatelji koji su dostigli vrhunsku proizvodnju mlijeka po kravi (>9.000 kg) ističu kao svoj uzgojni cilj 52,3% neproizvodne osobine, od čega čak:

24,1% eksterijer

Najbolji **UZGAJATELJI:**

Svake godine biraju se u Austriji najbolji uzgajatelji prema jasnim i transparentnim kriterijima (o kojima smo pisali kod izbora najuzgajatelja za 2011. god.). Za 2012. godinu pobjednik je:

Familija **Fürst** (Lasberg, RZO, Gornja Austrija) – **uzgajatelji godine**
43,4 9.221-4,09-3,47

Ukupno: 402 boda (283 uzgoj + 119 fitnes)

1 progeno testirani bik: WALTER (Waterberg x Mandl) gGZW 121

2 genom-test. bika: WINNER (Winnipeg x Romel) gGZW 130

VITUS (Gs Vandor x Manitoba) gGZW 129

5 „kandidata“ u uzgoju

113,8 prosjek GZW svih krava u stadu

76% osjemenjivanja mladim genom-test. bikovima

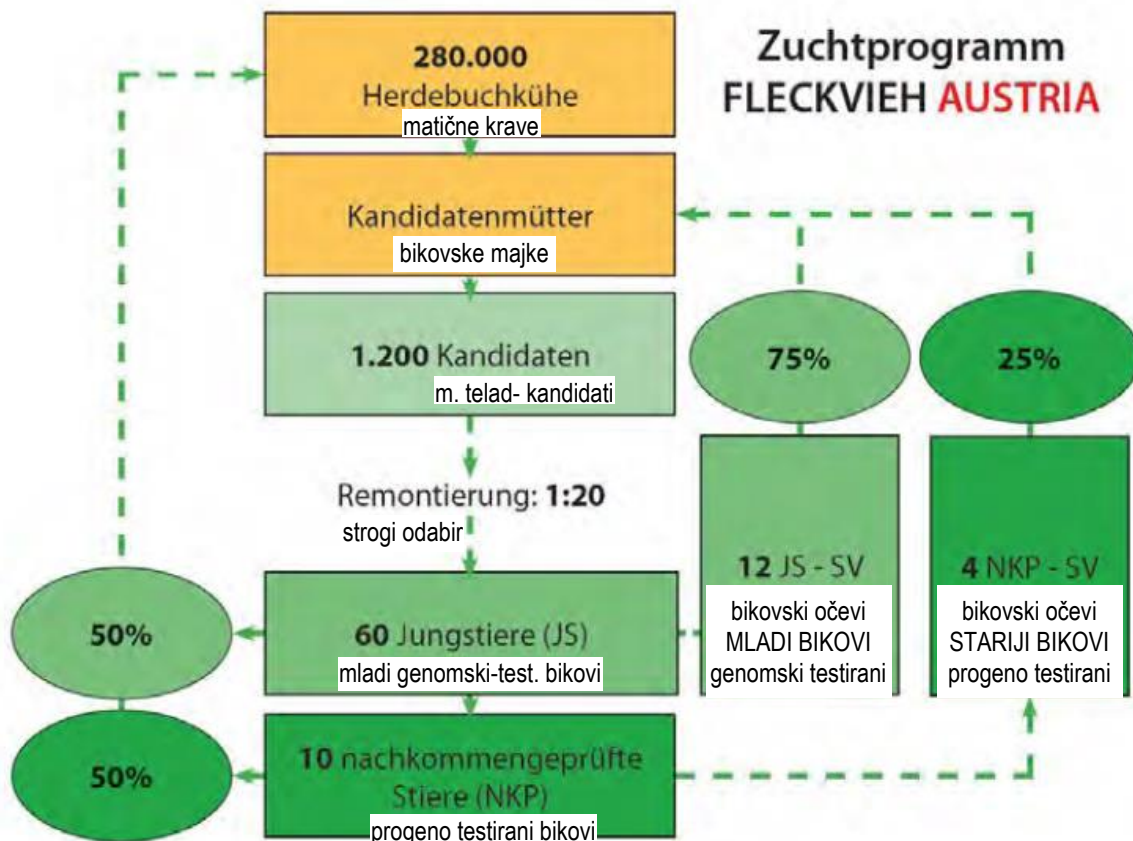
9 krava u stadu >50.000 kg (28% stada)

MTR prosjek 366 dana

Somatske stanice 129.000 prosjek u 2012. god.

Na TOP listi 50 najboljih uzgajatelja detaljno je prikazano na osnovu kojih su rezultata prikupili koliko bodova (posebno uzgoj, posebno fitnes). Jako zanimljivo je primijetiti da ti uzgajatelji intenzivno koriste mlade genomski testirane bikove u osjemenjivanju – značajno iznad 50%. Samo 11 uzgajatelja koristi <50% mlade bikove, a 17 ih koristi čak >70% mlade bikove. Zasiurno je to trend zbog kojega je značajno izmijenjen i nacionalni **uzgojni program u Austriji**:

Zuchtprogramm Fleckvieh

preveo i prilagodio
Damir Pejaković
izvor: www.fleckvieh.at